

Рецензія на навчальний посібник «Прикладні питання фтизіатрії дитячого та підліткового віку»

(За ред. І.Г. Ільницького, О.П. Костик, Л.І. Білозір.— Львів: Галицька видавнича спілка, 2013.— 731 с.)

У багатьох країнах світу, зокрема і в Україні, епідеміологічна ситуація з туберкульозу залишається напруженою, про що свідчать зростання основних епідеміологічних показників цієї недуги та труднощі під час її діагностики, лікування і запобігання.

Особливої уваги в структурі різних вікових категорій населення потребують діти і підлітки, в яких спостерігаються значні особливості клінічного перебігу, певні різнобічні зміни імунологічного та метаболічного гомеостазу організму, що пов'язано з дисбалансом анатомо-фізіологічних, фізичних, ендокринних та психоемоційних чинників дитячо-підліткового віку.

Динаміка епідеміологічних показників у дитячого населення з урахуванням загальної несприятливої ситуації з туберкульозу зазвичай не тільки залежить від показників дорослого контингенту населення, а й ґрунтується на істотних недоліках щодо раннього виявлення та запобігання цій недугі в дитячому віці, вимагає подальшого вивчення та спостереження. Особливий акцент у посібнику зроблено на якості діагностичних і лікувально-профілактичних заходів стосовно туберкульозу в різних вікових групах (діти, підлітки, дорослі) населення, виходячи із прогностично несприятливих епідеміологічних параметрів, особливо у підлітків, у яких підвищений ризик захворювання часто зумовлений наявністю осередків туберкульозної інфекції.

На особливу увагу заслуговують розділи, присвячені теоретичним дослідженням та інформаційним матеріалам, які стосуються особливостей анатомо-фізіологічного розвитку організму дітей та підлітків, ембріогенезу, окремих механізмів етіопатогенезу, морфологічних параметрів при специфічному (туберкульозному) запаленні. Складові, які відображають клініко-рентгенологічні, мікробіологічні та загальні лабораторні аспекти проблеми, дають змогу оцінити діагностичну інформативність згаданих критеріїв на етапі первинної лікарської ланки.

Варто вказати на наукову новизну та практичне значення досліджень параметрів субпопуляційного складу Т-лімфоцитів, інтерлейкінового профілю сироватки крові, показників гуморального імунітету та туберкульозної алергії при туберкульозі з урахуванням генезу захворювання, поширення та ускладнень. Інтерес викликають дослідження біохімічного гомеостазу організму дітей та підлітків з вивченням показників системи протеолізу — антипротеолізу, величин сироваткових білків у гостру фазу специфічного запалення, рівнів перекисного окиснення ліпідів та ендокринних параметрів. Увесь спектр згаданих показників вивчали залежно від ступеня активності специфічного процесу, наявності бактеріовиділення, деструктивних змін та ускладненого перебігу основної хвороби.

Вагомою складовою посібника є розділи про оптимізацію організаційно-методичних та лікувально-профілактичних заходів протидії туберкульозу, що ґрунтуються як на загальноприйнятих стандартах, затверджених МОЗ України, так і результатах власного спостереження. На достатньому клінічному матеріалі автори довели високу ефективність антимікобактеріальної терапії, поєднаної з адаптогенами рослинного походження, під час лікування та запобігання туберкульозу у дітей і підлітків.

Посібник складається з 17 розділів, 4 додатків та списку літератури. Матеріал добре проілюстрований таблицями та рисунками. У вітчизняній медичній літературі за останніх 20 років такий посібник є першим і єдиним, що відображає актуальні питання туберкульозу дитячого та підліткового віку.

Навчальний посібник буде корисним не тільки для студентів вищих медичних навчальних закладів III–IV рівнів акредитації, інтернів, курсантів, а й для спеціалістів первинної медико-санітарної допомоги, педіатрів, терапевтів, сімейних лікарів та спеціалістів поліклінічних підрозділів.

О.В. Панасюк

*професор кафедри інфекційних захворювань, фтизіатрії і пульмонології
Київського медичного університету УАНМ, доктор медичних наук*